Startnotitie herstel stormschade Winterswijk

'Van crisisbeheer - naar herstel - naar beter'

Eindversie 18 augustus 2025

Colofon

Datum:	18 augustus 2025
Gebaseerd op:	Werksessie stormschade– 16 juli 2025 en inbreng vanuit de volgende gemeentelijke expertises: • Beheer openbare ruimte (groen en wegen) • Landschap en natuur • Recreatie en toerisme • Erfgoed • Communicatie en lobby • Facilitair • Financiën • Vergunningverlening • Juridische zaken
Opgesteld door:	Dorine Spanjers – Synergiebureau BV en Richard Trenning – Trenning BV

Inhoudsopgave

1. De eerste weken na de valwind 4
   - 1.1. Aanleiding 4
   - 1.2. Crisisbeheer 4
   - 1.3. Aanpak herstel stormschade 4
   - 1.4. Bestuurlijke betrokkenheid 4
   - 1.5. Nasleep Crisisbeheer 5
2. Stand van zaken Herstel Stormschade 8
   - 2.1. Aanpak herstel stormschade 8
   - 2.2. Inzicht in de schade 8
   - 2.3. Inzicht in de herstelkosten 9
   - 2.4. Stakeholders, samenwerking en naoberschap 11
   - 2.5. Lobby en cofinanciering 11
   - 2.6. Communicatiestrategie 12
   - 2.7. Aandachtspunten bij het opstellen herstelprogramma 13
3. Middelen en Beleid 16
   - 3.1. Bestuurlijke betrokkenheid 16
   - 3.2. Benodigde extra middelen 16

Holthuisweg, 7108 BT Woold, Nederland
Woold
Gelderland
Nederland
2025-07-04(vr) 02:29(p.m.)
23°C
73°F

1. De eerste weken na de valwind

1.1 Aanleiding

De storm die op 2 juli 2025 over Winterswijk trok, heeft aanzienlijke schade veroorzaakt aan het landschap en de bebouwing. Bijna 1.000 bomen zijn omgevallen, houtwallen en erfbeplanting zijn op grote schaal verwoest. Daarnaast zijn woningen, schuren en karakteristiek klein erfgoed getroffen. Ook is een groot aantal wegen beschadigd, waarvan sommige slechts voorlopig zijn gerepareerd. Het Nationaal Landschap, essentieel voor recreatie en toerisme, heeft flinke schade opgelopen. De gevolgen van de storm raken het unieke coulisselandschap, dat Winterswijk bijzonder maakt, hard. Nergens in Nederland is op deze schaal een samenhangend landschap aanwezig met vier Natura 2000-gebieden.

1.2 Crisisbeheer

De eerste dagen (tot circa 2 weken) na de storm waren voornamelijk gericht op het waarborgen van veiligheid en toegankelijkheid langs wegen en bij panden.
Medewerkers van de gemeente, hulpdiensten en aannemers, maar ook een groot aantal inwoners, hebben zich ingezet om de eerste klap op te vangen en het gebied weer toegankelijk te maken en de grootste risico's weg te nemen.
Het opruimen en het herstellen van de schade brengt veel werk met zich mee. De organisatie heeft zich hier vanuit de bestaande organisatiestructuur en rollen voor ingezet, met hulp van veel lokale groen- aannemers. Medio juli kwam er een einde aan de crisissituatie

1.3 Aanpak herstel windschade

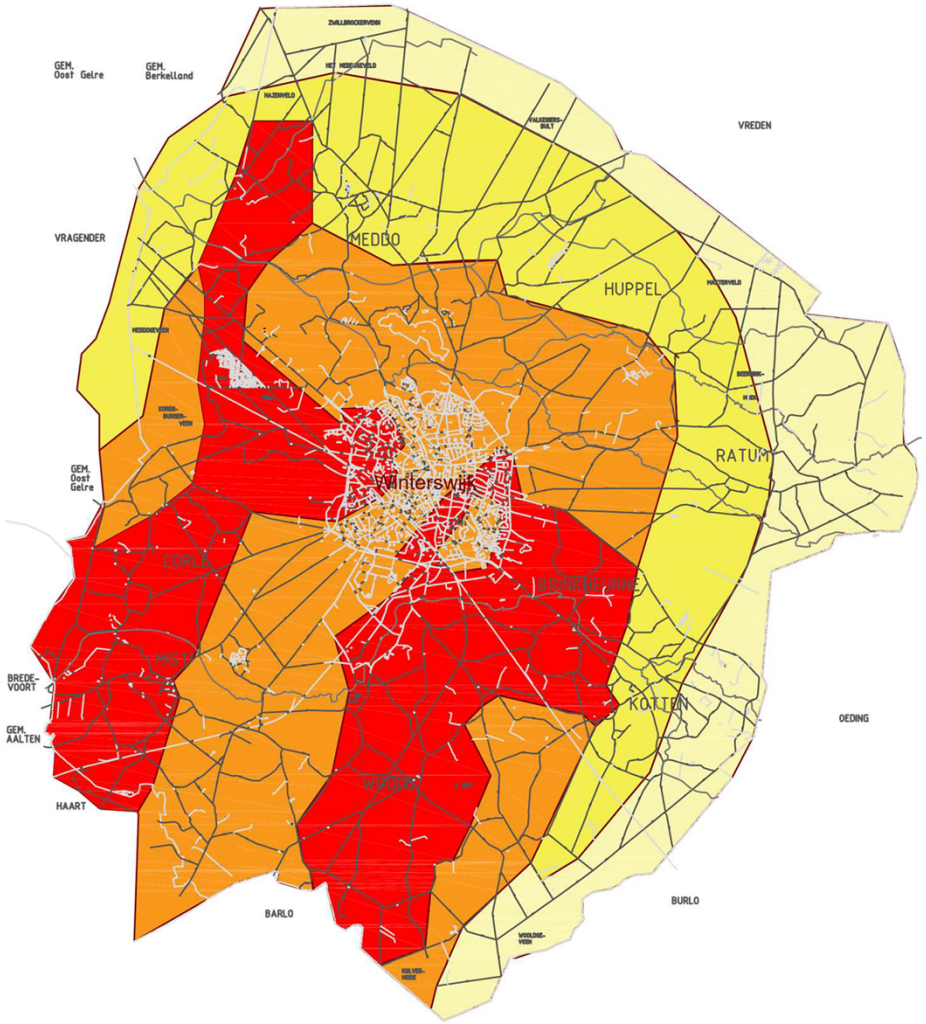
De gemeente Winterswijk werkt nu met inwoners en partnerorganisaties aan het herstel van de windschade. Dit vraagt tijd, middelen en strategische keuzes, zoals voorbereiding op toekomstige weersextremen en kansen voor natuurherstel en wegbeheer. Het is de wens om het herstel integraal aan te pakken en grondeigenaren en inwoners te betrekken. Dit plan beschrijft de eerste stappen richting een meerjarig hersteltraject.

1.4 Bestuurlijke betrokkenheid

Eind augustus wordt voorliggend startnotitie voorgelegd aan het college van B&W. Bij een positieve grondhouding volgt een uitwerking voor een herstelprogramma, financiering en communicatie.
In september zal de raad geïnformeerd worden over de stand van zaken, voortgang en voorstel voor een besluit op de middelen
We koersen erop om in de raadvergadering van november/december het uitgewerkte plan van aanpak voor te leggen. Parallel worden na de zomer al de eerste maatregelen en campagne in gang gezet.
De Nationale Boomfeestdag van 16 november kan hier in bijdragen

Legenda

- Ernstige stormschade
- Matige stormschade
- Beperkte stormschade
- Vrijwel geen stormschade

gemeente Winterswijk

GEMEENTE WINTERSWIJK

Team Openbare ruimte
Postbus 101 7100 AC Winterswijk Tel. 0543 - 543543

projectnummer:

onderwerp:
STORMSCHADE JULI 2025
SCHEMATISCH OVERZICHT STORMSCHADE
AAN DEZE TEKENING KUNNEN GEEN RECHTEN WORDEN ONTLEEND. Copyright gemeente Winterswijk

schaal: 1:20/50/100
formaat: A0

getek.: Batenburg d.d.: 25-07-2025
gecontr. d.d.:
gezien: d.d.:

gewijz.: Batenburg d.d.: 28-07-2025
gecontr. d.d.:
gezien: d.d.:

nr:
blad: 1 van: 1

filenaam:

1.5 Nasleep Crisisbeheer

In de nasleep van deze eerste weken is het van belang de werkzaamheden die in gang zijn gezet goed af te hechten. De storm heeft niet heel Winterswijk gelijkmatig getroffen (zie kaartje pag. 5). Met prioriteit voor de rode zone wordt het volgende opgepakt:

1.5.1 Groenbeheer

Een groot aantal bomen langs wegen en paden heeft schade opgelopen. Soms zichtbaar, soms onzichtbaar. Er zijn (medio juli) nog een aantal gevaarlijke locaties in beeld. Dit wordt zo snel mogelijk opgelost.
De stobben die overgebleven zijn na het eerste zaagwerk moeten nog verwijderd worden. Dit moet gebeuren voordat de wegen definitief hersteld worden. Ook ligt er nog op veel plaatsen hout dat opgeruimd moet worden. Om de oren en ogen in het buitengebied te benutten vragen we inwoners om onveilige situaties te melden via de Buiten Beter App.
Een bredere controle op het bomenbestand volgt na de zomer.

1.5.2 Wegbeheer

De schade aan wegen is grotendeels in beeld. Veel schade is ontstaan doordat kluiten van omvallende bomen de verhardingen hebben meegetrokken. Met de aannemers zijn afspraken gemaakt voor herstelwerkzaamheden in september. Het is wenselijk om de schade systematisch vast te leggen en ook hier een prioritering aan te brengen. We vragen provincie, waterschap, Terrein beherende organisaties en andere eigenaren hetzelfde te doen voor hun eigen domein. We vragen hen ook om de schade te registreren zodat we een beeld krijgen van de totale schade-omvang.

1.5.3 Kabels en leidingen

Met het omvallen van bomen zijn ook de kabels en leidingen op diverse plekken beschadigd. Het overleg met nutsbedrijven en kabelexploitanten is opgestart om dit op te lossen. De gemeente verleent toestemming tot reparatie en controleert de openbare ruimte.

1.5.4 Communicatie

De veiligheid is met name in de bossen nog niet goed te waarborgen. Bewoners en recreanten worden daarom opgeroepen voorzichtig te zijn en bij wind bos en bomenrijen te mijden. Een bericht is verzonden naar de recreatieondernemers en via het platform van 100% Winterswijk. De boodschap is; Gemeente Winterswijk en organisaties werken hard aan herstel, maar wees alert.

1.5.5 Film

Er een film gemaakt over de omvang van de stormschade en met nadruk op het naoberschap bij het herstel in de eerste dagen. Op 1 augustus is de film gelanceerd in de bioscoop in bijzijn van genodigden, als dank voor alle helpende handen bij de crisiswerkzaamheden. Ook kan de film gebruikt worden bij de lobby voor partnerschap en financiering.

1.5.6 Budget

De werkzaamheden die moeten worden uitgevoerd voor het acuut beheer en herstel van groen en wegen zijn vanuit de lopende middelen gegund aan aannemers. De beschikbare budgetten zijn echter niet toereikend. De gemeenteraad wordt gevraagd extra middelen beschikbaar te stellen.

Acties nasleep crisisbeheer	
Contact met Gebbink media voor offerte film + planning + afspraak eigendom bij gemeente	Gereed
Communicatiebericht m.b.t. meldingen via de Buiten-Beter-app	Gereed
Opdrachtverlening film	Gereed
Advies communicatie voor inzetten film	Gereed
Communicatiebericht m.b.t. mijden bossen en lanen	Gereed
Afspraken intern vastleggen over inzet budget ad-hoc werkzaamheden.	Gereed
Contact met buurtschappen en met de zwaarst getroffenen om te horen wat er speelt en hoe het er voorstaat	Juli / augustus
Coördinatie beheer en herstel wegen	Juli / augustus
Oplossen nog bestaande gevaarlijke schade	Juli / augustus
Oplossen evt. meldingen ad-hoc gevaarzetting	Juli / augustus
Coördinatie verwijderen stobben	Juli / augustus
Ambtelijke afstemming met provincie over provinciale wegen	Augustus
Herstel wegen	September
Coördinatie controle bomen in de 'rode' zone	Q3 '25-Q1 '26

2. Stand van zaken Herstel Stormschade

2.1 Aanpak herstel stormschade

Voorliggende notitie richt zich op duurzaam herstel en versterking van het buitengebied van Winterswijk, een traject dat al is gestart. Het doel is om maatschappelijke meerwaarde te realiseren, waarbij het cultuurlandschap in een betere staat wordt gebracht dan voorafgaand aan de valwind en de sociale cohesie wordt versterkt.

De uitvoering vindt plaats in nauwe samenwerking met diverse stakeholders, grondeigenaren en interne en externe deskundigen. Het programma krijgt stapsgewijs vorm; in plaats van eerst een allesomvattend plan te ontwikkelen, wordt voortvarend actie ondernomen waar dit mogelijk is. De programmadelen worden afzonderlijk uitgewerkt en ter besluitvorming aan het bestuur voorgelegd, zodat tijdig middelen kunnen worden ingezet voor herstel en versterking.

De programmaonderdelen sluiten zo veel mogelijk aan bij reguliere werkzaamheden. Het programma kenmerkt zich door een integrale aanpak, samenwerking met uiteenlopende partijen en de realisatie van concrete, zichtbare acties waarbij bewoners en grondeigenaren actief betrokken worden.

De invulling hiervan wordt de komende maanden verder geconcretiseerd. Voorbeelden van eerste ideeën zijn:

- Projecten die snel uitgevoerd kunnen worden, zoals boom- of plantsoen-uitdeeldagen;
- Symbolische aanplant tijdens de Boomfeestdag;
- Advies en begeleiding van particulieren bij herstelplannen voor erven en landschap;
- Herstelwerkzaamheden aan wegen;
- (Her)inrichtingsplannen gericht op een duurzame, toekomstbestendige inrichting.

Inspiratie valwind Leersum/Utrechtse Heuvelrug - 18 juni 2021

- Gezamenlijk herstelplan na valwind;
- 500 bomen herplant en provinciale subsidie (€1,5 MLN);
- Publieksacties en bewonersavonden om eigenaarschap en verbinding te creëren.

Vanuit dit initiatief zijn voorbeelden beschikbaar van een lobbybrief aan Provinciale Staten, een herstelplan en communicatie.

2.2 Inzicht in de schade

Om een integrale aanpak op te kunnen stellen is inzicht nodig in de schade. Een duidelijke documentatie van de stormschade is essentieel voor het inschatten van materiële en landschappelijke verliezen en herstelopgave. We zetten een systeem op om de schade te documenten en door te rekenen. Dit kan worden gevuld met interne informatie, aangevuld met informatie van derden.

Eigenaren worden opgeroepen om schade te melden. In de weekkrant is kort na de valwind een oproep geplaatst om schade aan karakteristieke objecten te melden. Op deze manier zou ook schade aan bomen gemeld kunnen worden. Voor vergunningverlening en handhaving geeft dat overzicht. Het helpt onnodige of illegale kap te voorkomen en inzicht te krijgen in bijvoorbeeld locaties met herplantplicht.

Meldingen komen binnen via de buiten-beter-app (dit heeft de voorkeur), via het mailadres omgeving@winterswijk.nl of via de ROVA en aannemers.

De schade inventarisatie bestaat uit;

- Schade-inventarisatie bij gemeentelijke, provinciale en rijkswegen, inclusief beplanting, verharding, kabels en leidingen;
- Schade-inventarisatie op terreinen van natuurorganisaties (Natuurmonumenten, Gelders Landschap & Kastelen, Staatsbosbeheer). Hierbij ligt naar verwachting de focus op wegen, lanen, klein erfgoed en productiebos. Omgevallen bomen in natuurgebied kunnen bijdragen aan het versterken van natuurlijk bos (meer structuur, openheid stimuleert natuurlijke regeneratie, meerwaarde van dood hout, etc.). In hoeverre hierbij sprake is van schade wordt in beeld gebracht;
- Schade op particulier terrein (beplanting, woningen, karakteristieke objecten);
- Immateriële schade zoals kapitaalverlies binnen Nationaal Landschap, natuur, recreatie en toerisme (waardering van landschap als basis).

Acties Inzicht in de schade	
Oproep om alle schade, klein en groot, aan beplanting, huizen en/of erfgoed te melden	Gereed
Inventarisatie van de schade	Juli / september
Afstemmen overzicht schade i.r.t. vergunningverlening	Augustus
Opzetten van systeem voor documenteren schade aan klein erfgoed, wegbeplanting, solitaire bomen, landschapselementen, wegen, etc.	Augustus

2.3 Inzicht in de herstelkosten

Na het inschatten van de werkelijke schade wordt bij het opstellen van het herstelprogramma een raming opgesteld van de benodigde investering voor herstel. Dit is mede afhankelijk van de nog te maken strategische keuzes. Vanuit het wensbeeld om een integraal programma op te stellen waar we sterker uitkomen zijn de kosten te verdelen in;

- Eerste werkzaamheden herstel vanuit openbare orde en veiligheid aan voornamelijk:
  - Wegen (eerste raming herstel wegen september);
  - Groen (opruimen stobben, verwijderen takken met grote gevaarzetting);
  - Boom veiligheidscontrole (BVC) van het gehele bomenbestand;
  - Uitsnoeien van alle stormschade uit het gehele bomenbestand;
- Herstelwerkzaamheden langere termijn landschap, natuur en erfgoed;
- Herplant van bomen;
- Herstelwerkzaamheden en waar mogelijk aanpassing wegen;
- Ondersteuning (indien mogelijk ook financieel) voor groen, landschap en erfgoed op particulier terrein en landgoederen;
- Kosten voor interne en (waar nodig) externe capaciteit in de uitvoeringsorganisatie;
- Communicatiekosten.

2.3.1 Beschikbaarheid van middelen
Het huidige budget en reservemiddelen bieden te weinig ruimte voor het Herstelprogramma. Een bestuurlijk akkoord op eigen middelen én extra financiële steun van derden is noodzakelijk.

2.3.2 Verzekering
De schade aan gemeentelijke bomen is niet gedekt door onze verzekering.
Eventuele aansprakelijkheid van de gemeente loopt via de schadeverzekering van de gedupeerde.

2.3.3 Noodfonds
Een noodfonds voor onverzekerde schade op particulier terrein kan wellicht voorkomen dat klein maar belangrijk cultureel erfgoed voorgoed verloren gaat. Denk aan hooibergen, kippenschuren e.d. In het herstelprogramma wordt uitwerking gegeven aan dit noodfonds.

2.3.4 Crowdfunding
In de pers zijn voorbeelden te lezen van particulieren die zich richten op de gemeenschap voor hulp. De gemeente heeft geen rol in deze particulier opgezette crowdfunding, maar in de communicatie zou aandacht gegeven kunnen worden aan initiatieven.

2.3.5 Interne administratie
De facturen voor herstelwerkzaamheden worden nu bijgehouden op twee aparte grootboeknummers. Er zijn geen andere budgethouders.

Acties Inzicht in de herstelkosten	
Contact met verzekeraar opnemen voor: inzicht welk deel van de schade al dan niet verzekerd is + inzicht in de verantwoordelijkheid van gemeente t.a.v. zorgplicht en hoe nu te handelen	Gereed
Aanvraag budget voor herstelplan overig (fasen 3a en 3b)	Zomer 2026
Bijhouden kosten werkzaamheden op boeknummers	Doorlopend
Aanvraag extra budget bij de gemeenteraad voor eerste herstelwerk (fasen 1 en 2)	September
Opstellen raming voor herstelwerkzaamheden	September
Bestuurs-rapportage m.b.t. OPR 2025	September

2.4 Stakeholders, samenwerking en naoberschap

De gemeente Winterswijk neemt het voortouw voor het opstellen van een langjarig herstelprogramma. Maar dit is nadrukkelijk maar een deel van de totale opgave voor het gebied. Herstel van landschap en erfgoed is een bredere opgave die meerdere partijen treft. Particulieren, verenigingen, landgoederen, natuurorganisaties en overheden staan ook voor de opgave om de schade van de valwind te herstellen en een plus aan het cultuurlandschap te geven.

Voor het opstellen en uitvoeren van een herstelprogramma is samenwerking met lokale gebiedspartijen cruciaal. Daarbij is het belang van samenwerking voor de partijen en het cultuurlandschap benadrukt. De partners zijn geïnformeerd over het voornemen om tot een herstelprogramma te komen waarin ook aandacht is voor klein erfgoed, lanen en landschapselementen.

In najaar 2025 wordt een bijeenkomst georganiseerd waarin de betrokken stakeholders worden uitgenodigd. Daarbij kan gezamenlijk de lijn voor samenwerking uitgezet worden. Ook kan hieruit een projectgroep komen die voor langere tijd betrokken is.

Het Naoberschap is een belangrijke waarde voor de inwoners van Winterswijk. Trots zijn op het landschap, je omgeving en trots zijn op elkaar. Deze waarden krijgen ook in het herstelprogramma een prominente plek. We willen mensen stimuleren om in gezamenlijkheid aan te pakken zodat deze crisis ook als bij effect een sterkere sociale cohesie oplevert. Daar is instrumentarium voor nodig.

Acties Stakeholders en Naoberschap		
Organiseren betrokkenheid stakeholders	N.t.b.	Omgevingsmanager
Uitwerken instrumenten voor financiële ondersteuning particulieren	N.t.b.	N.t.b.
Ambtelijke contacten leggen provincie en Waterschap	September	N.t.b.
Overzicht van alle betrokken partners opstellen / stakeholderanalyse (invloed/belang) en wie waar bij betrekken + over welke lijnen communiceren we per organisatie?	Q4	Programmamanager met kernteam
Opstellen noodfonds	Q4	N.t.b.
I.s.m. de omwonenden uitdenken herstelplan voor spoorbosje (bewoners willen graag helpen)	Q4	N.t.b.

2.5 Lobby en cofinanciering

Met oog op het benodigd partnerschap en de gewenste financiële steun maken we per direct gebruik van het momentum waar we nu in zitten om een goede lobby op te zetten in ons netwerk.

2.5.1 Waterschap Rijn & IJssel

Er wordt samengewerkt met het waterschap vanuit de gezamenlijke doelstelling voor watersysteemherstel en verbetering van de landschapsstructuur. Het waterschap heeft aangegeven expertise te kunnen leveren bij de locaties voor aanplant in relatie tot de beken en het watersysteem, beheerstroken langs watergangen, vergunningverlening en communicatie. De gezamenlijke opgave kan ook een plek krijgen in het Gebiedsprogramma Winterswijk.

De schade aan watergangen en bomen op gronden van het waterschap is beperkt. Dit is binnen de reguliere taken van het waterschap opgepakt. Er is geen extra financiering nodig voor herstel van schade. Het gezamenlijk optrekken bij het zoeken naar cofinanciering is daarbij niet aan de orde.

2.5.2 Provinciale overheid
Het college van burgemeester en wethouders heeft op 28 juli een brief aan Gedeputeerde Staten verzonden. Daarin roept zij onder meer op om hulp in de vorm van met ons meedenken, en vooral ook meewerken, aan het noodzakelijke herstel. Daarbij is een beroep gedaan op de provinciale deskundigheid, inzet van middelen en bestuurlijke inzet bij het aanroepen van andere hulpbronnen.

De eerste bestuurlijke en ambtelijke contacten met provincie en waterschap zijn gelegd. Dit wordt door de ambtelijke organisatie verder opgepakt.

2.5.3 Rijksoverheid
Een verzoek om hulp aan het ministerie zal na de zomer worden opgesteld, zodra er meer duidelijkheid is over de volledige omvang van de herstelwerkzaamheden. Het ministerie van LNV (natuur, bossen, biodiversiteit) en het ministerie van I&W (klimaatadaptatie, water, ruimtelijke ordening) Rijksdienst voor cultureel erfgoed kunnen hierin betrokken worden.

Acties Lobby		
Opstellen lobbybrief (o.b.v. voorstel Nicky)	Gereed	-
Zorgen voor verzending	Gereed	-
Uitwerken nadere strategie aanpak Lobby	September	Team communicatie
Opstellen informatieblad / infographic	September	

2.6 Communicatiestrategie
In het plan van aanpak zijn een aantal acties genoemd met betrekking tot communicatie op de korte termijn. Voor de participatie voor uitvoering van het herstelprogramma en betrokkenheid van stakeholders, partners en eigenaren wordt de communicatiestrategie uitgewerkt per programmaspoor.

Acties communicatie		
Ambtelijk voorgangsoverleg	Wekelijks	Fysiek domein
Uitdragen mooie voorbeelden van lokale samenwerking	Zomer	Team communicatie
Opstellen langere termijn communicatiestrategie per programmaspoor als deze zich aandient	Q4	Team communicatie

2.7 Aandachtspunten bij opstellen herstelprogramma
Voor de uitwerking worden in dit startnotitie de volgende aandachtspunten meegegeven:

2.7.1 Samen
- Gemeente Winterswijk neemt het voortouw in de aanpak herstel windschade. Voor een passende inhoud, sterk eigenaarschap onder partners en betrokkenheid inwoners wordt het programma in gezamenlijkheid vormgegeven. Hierdoor ontstaat maximaal draagvlak en krijgen we een integrale focus op het hele gebied en niet alleen op het terrein dat valt onder de gemeentelijke beheerverantwoordelijkheid. Hiervoor is een sterk en verbindend omgevingsmanagement essentieel;
- De scope van het herstel richt zich op gemeentelijk en particulier terrein. De relatie met andere terreinen van provincie, waterschap, landgoederen of TBO's krijgt daarin wel een duidelijke plek.

2.7.2 Integraal
- Werk toe naar een duurzaam en structureel herstel waarbij een verbetering maakt dat we weerbaarder worden tegen weersextremen in de toekomst;
- Benut het herstelprogramma voor bredere doelen zoals stikstof en de doelen uit het programma Vitaal Platteland en relatie met Natura 2000;
- In het kader van herstel van landschap en erfgoed is het van belang om fondsen of subsidie in te zetten om maatregelen op particulier terrein te stimuleren;
- Klimaatadaptatie en CO_2 verbinden aan de opgave: verlies aan koolstofvastlegging, microklimaat en bodemstabiliteit;
- Toerisme & economie: coulisselandschap is drager van regionale vrijetijdseconomie;
- Durf groot te dromen en pak de ruimte, naast alleen traditioneel herstel; casestudies, betrek onderwijs en wetenschap, pilots, proef biochar (https://en.wikipedia.org/wiki/Biochar) voor koolstof vastleggen vanuit groene reststromen, hergebruik vrijkomend zaaghout, etc.;
- Overweeg een kunstproject over storm – naoberschap – herstel – herinnering – waarschuwing.

2.7.3 Aandachtspunten beheer bomenbestand
- In het huidige programma van de afdeling OPR zit ruimte om boomopstanden te vervangen, maar niet de benodigde omvang als gevolg van de storm;
- Voor het totale buitengebied bestaat een Beheerplan Laanbomen. Hierin zijn de basisprincipes opgenomen voor inboeten of vervanging van lanen; Behouden wat goed is, zuinig op zijn;
- Behouden en zo mogelijk verbeteren cultuurhistorische landschappen.

2.7.4 Aandachtspunten landschap, natuur en groen

- Rekening houden met droogte en klimaatverandering; andere boomkeuzes (terugplanten toekomstbestendige en biodiverse soorten), meer variatie, proberen het waterpeil te herstellen;
- Versterking houtopstanden en bomenstructuur;
- In beeld brengen varianten; alleen terug planten van bomen die zijn omgegaan tot aan een doorkijk naar langjarig landschapsherstel in relatie tot andere omgevingsdoelen (meer robuustheid);
- Zonder beheer met een bredere toekomstvisie gaat het landschap verloren en loopt het bomenbestand terug;
- Welke nog deels bestaande boomstructuren willen we nu volledig vervangen en/of verplaatsen?
- Gebiedsproces Vitaal Platteland Winterswijk, dit wel inhoudelijk koppelen maar het gebiedsproces los houden van het herstelprogramma. Een eigen begroting en financieringsvraag;
- Voor de uitwerking en de visie voor herstel is het van belang om waterschap en provincie te betrekken. We zoeken daarin de koppeling met de ontwikkeling op terreinen van derden.

2.7.5 Aandachtspunten wegen

- Minimale variant is het herstellen van de schade, wenselijk is om juist in te zetten op verbetering van de weginrichting;
- De nutsbedrijven worden steeds kritischer op het planten van bomen op, of in de directe nabijheid van, kabels en leidingen op gronden in zowel gemeentelijk of privaat eigendom. Terugplanten van bomen op de huidige locatie in de berm is daarom vaak niet altijd mogelijk. De oude bomen stonden daar al voordat de kabels in de berm kwamen, maar nieuwe bomen planten gaat in tegen het nuts-beleid (Verordening Ondergrondse Infrastructuur). Daarentegen eist provincie vanuit Omgevingswet een herplant op dezelfde plek. Zaak om hier als partijen samen in op te trekken en een werkbare, duurzame lijn te kiezen;
- Het zou wenselijk zijn als de bomen verder van de weg zouden staan. Bijvoorbeeld aan de buitenkant van de bermsloten. Zo ontstaat meer ruimte voor de weg, kunnen bomen beter uitgroeien en is er geen conflict met de kabels en leidingen in de berm. We onderzoeken de mogelijkheden voor een robuuster ontwerp. Mogelijk kan hier samengewerkt worden met stoppende boeren (m.a.w. ook relatie met grondzaken en aankoop);
- Aansluiten op het wegbeheerprogramma waarin voor de komende jaren al een aantal wegen worden opgepakt;
- Is met extra budget ook een extra doelstelling mogelijk?

2.7.6 Aandachtspunten erfgoed

- Visie nodig op behoud en versterking kleinere cultuurhistorische elementen.

3. Middelen en beleid

3.1 Bestuurlijke betrokkenheid
De manager fysiek is ambtelijk opdrachtgever voor zowel het crisisherstel als het herstelprogramma. Het herstelprogramma valt vanwege de forse schade in de openbare ruimte onder de portefeuille van wethouder Metaal- ten Dolle. Vanuit het programma Vitaal Platteland is wethouder Visser aangesloten bij het proces.

3.2 Benodigde extra middelen
Aanvullend op de beschikbare budgetten wordt de gemeenteraad gevraagd om extra middelen beschikbaar te stellen voor de eerste periode (tot eind 2025) en voor een langjarig herstel (2026 tot 2029). Direct na de storm is een eerste inschatting gemaakt van 20 miljoen euro voor het verloren landschappelijk kapitaal. Dit kapitaal is niet terug te kopen. Het herstel van de monumentale bomen langs wegen en landgoederen zal opnieuw moeten groeien.

3.2.1 Fase 1 - Crisis en veilig
De kosten voor het eerste noodzakelijk herstel van de schade aan de gemeentelijke wegen en opruimen van omgevallen bomen (zie paragraaf 1.5) zijn uitgevoerd in de weken na de storm. De kosten voor het crisisbeheer zijn geraamd op € 413.500,-.

3.2.2 Fase 2 – Veilig, wettelijke verplichtingen
In de tweede fase vinden maatregelen plaats voor het herstel van wegen en bermen en het herstel van schade aan infra (waaronder bebording). Ook is het noodzakelijk om een inspectie uit te voeren van het bomenbestand om eventuele risico's van vallend hout te voorkomen. Uit deze inspectie volgen snoeimaatregelen. Er wordt daarbij zo veel mogelijk aangesloten op al geplande werkzaamheden. De kosten voor deze fase zijn geraamd op € 864.000,-.

3.2.3 Fase 3 – Herstelprogramma
Het Herstelprogramma wordt opgesplitst in fase 3a, het gemeentelijke areaal en fase 3b, terreinen van derden. Voorgesteld wordt om vigerend beleid als uitgangspunt te hanteren waarbinnen uitwerking van het plan van aanpak en vervolgens het herstelprogramma plaats moet vinden.

- Beleidsvisie Landschap en Biodiversiteit (vastgesteld op 1 oktober 2020):
  Uit de visie valt op te maken dat er een verandering nodig is in ons denken en doen. Geconstateerd wordt dat steeds meer landschapselementen verdwijnen, soorten komen en gaan, boomgaarden worden aangelegd en tuinen steeds meer verhard worden. In de beleidsvisie is de ambitie vastgelegd om het landschap te behouden en te versterken en de biodiversiteit te verbeteren. Een viertal thema's staan daarbij centraal, namelijk: natuur inclusief handelen; samen doen; cultuurlandschap, toekomstig landschap en biodiversiteit en biodiversiteit in de bebouwde kom. Thema's die vandaag de dag nog altijd actueel zijn. En dat is ook niet verwonderlijk, de thema's geven namelijk invulling aan een langetermijnvisie waarbij herstel van ecosystemen een herstel van lange adem is. In de beleidsvisie is ook aandacht voor het bomenbestand in Winterswijk. Zo zijn er zorgen over de afnemende vitaliteit van bomen. Veelal door aanhoudende droogte in combinatie met hitte. Uitval maakt inbreuk op landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden. Denk aan oude bossen, houtwallen en bomenrijen; ook wel bekend als 'groen erfgoed'. Daarmee is de parallel naar het Beheerplan Laanbomen snel gemaakt. De beleidsvisie sluit namelijk naadloos aan op het beheerplan.

- Beheerplan Laanbomen 2017-2031 (vastgesteld op 6 december 2017):
  Laanbomen en bomenrijen vormen een belangrijk onderdeel van het coulisselandschap. Doel van het beheerplan is het behouden en waar mogelijk versterken van het coulisselandschap.

Toekomstbestendig en afgestemd op het gebruik. Het beheerplan biedt juridische kaders, cyclische- en eenmalige maatregelen en tot slot een visie per beheergroep. Oftewel een visie per landschapstype bestaande uit oude landschappen en jonge ontginningen.

Zowel de beleidsvisie als het beheerplan zijn tot stond gekomen door bundeling van interne, externe en in het bijzonder lokale expertise. Waaronder door het betrekken van de stichting Waardevol Cultuur Landschap (WCL) en het platform Natuur en Landschap Oost Achterhoek. Deze werkwijze sluit nauw aan op de ambities als genoemd in deze notitie. Beide plannen voorzien in een aanpak van maatschappelijk relevante thema's én uitdagingen in het buitengebied. Daarmee zou de inhoudelijke lijn gevolgd kunnen worden. Dit neemt niet weg dat door de omvang van de stormschade keuzes gemaakt moeten worden. Denk aan het al dan niet versneld uitvoeren van de vervangingsopgave of de rol van de gemeente bij de vervangingsopgave terreinen derden. Ook is het noodzakelijk om keuzes te maken rondom herplant van bomen nabij nutsvoorzieningen. De aanleg van nutsvoorzieningen nabij bomen heeft schade toegebracht aan de wortelzone en dit leidt tot instabiliteit van bomen. Het standpunt van nutsbedrijven is dat er geen bomen op of nabij nutsvoorzieningen herplant mogen worden. Dit is van invloed op de karakteristieke laanboomstructuren. Het geheel aan te maken keuzes worden in de vorm van scenario's voorgelegd in het te ontwikkelen plan van aanpak.

3.2.4 Aanbesteding

In de crisisperiode na de storm zijn een aantal werkzaamheden direct gegund. Bij de verdere uitwerking van het herstel worden werkzaamheden voor levering van diensten, inhuur van expertise en uitvoering van werken passend binnen de aanbestedingsprocedure opgepakt.

3.2.5 Kostenraming

Fase 1 Crisis en veilig	**Kosten**
Crisis inzet bomen, opruimen takken - bomen - stobben	€ 312.500,-
Crisis inzet verhardingen	€ 60.000,-
Crisis inzet ROVA	€ 91.000,-
Opbrengst hout en snippers	€ -50.000,-
Subtotaal	***€ 413.500,-***

Fase 2 Veilig, wettelijke verplichtingen	
Inspectie boomveiligheid (BVC)	€ 125.000,-
Snoeimaatregelen stormschade n.a.v. boominspectie	€ 620.400,-
Herstellen wegen en bermen	€ 56.250,-
Herstel schade aan overige infra (OVL verkeersborden e.d.)	€ 62.500,-
Subtotaal	***€ 864.150,-***

Plan van aanpak	
Subtotaal	**€ 74.400,-**

3.2.6 Planning

Eind augustus 2025	College- en raadvoorstel startnotitie	Informeren via startnotitie 26/8 college, raad 25 september bijramen fase 1en 2 Opdracht tot het opstellen van een plan van aanpak inclusief benodigde capaciteit
November/december 2025	Plan van aanpak	Omvang van de schade in beeld gem. areaal/omgeving planning herstelplan en uitvoering opdracht op stellen Herstelplan Stormschade
Plantseizoen 25/26	Herstel bomen	Aansluiten bij regulier programma vervangen bomen. Boomfeestdag 16 november
Eind september 2025	Herstel wegen	Herstellen gaten in wegen agv omgewaaide bomen
Juli 2026	Herstelplan Stormschade	College- en raadvoorstel
Plantseizoen 26/27 t/m 28/29	Uitvoering herstelplan	Omvang volgens vastgesteld Herstelplan Stormschade Winterswijk